

УДК 631.162

Журавльова Т.В.

к.е.н., асистент

Таврійський державний агротехнологічний університет

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ В УМОВАХ ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. Динамічний розвиток господарського процесу ставить перед вченими нові завдання щодо пошуку нових перспективних шляхів удосконалення обліково-інформаційного забезпечення управління діяльністю сільськогосподарських підприємств. Тому пошук перспективних напрямів організації обліково-інформаційного забезпечення управління в сільськогосподарських підприємствах на основі використання комп'ютерних технологій в умовах фінансової нестабільності та економічної стагнації в країні є одним з головних завдань розвитку сучасної економічної науки.

Ключові слова: інформація, бухгалтерський облік, управління підприємством, інформаційна підтримка, підприємство, комп'ютерні технології.

Аннотація. Динамичное развитие хозяйственного процесса ставит перед учеными все новые задачи по поиску новых перспективных путей совершенствования учетно-информационного обеспечения управления деятельностью сельскохозяйственных предприятий. Поэтому поиск перспективных направлений организации учетно-информационного обеспечения управления в сельскохозяйственных предприятиях на основе использования компьютерных технологий в условиях финансовой нестабильности и экономической стагнации в стране является одной из главных задач развития современной экономической науки. Обеспечение стабильного повышения эффективной деятельности сельскохозяйственного предприятия, особенно в тяжелых финансово-экономических условиях, обеспечивается целенаправленным действием множества факторов на основе подготовки, выбора и реализации рационального управленческого решения.

Ключевые слова: Информация, бухгалтерский учет, управление предприятием, информационная система, предприятие, компьютерные технологии.

Summary. The dynamic development of the economic process poses new challenges scientists are finding new perspective on ways to improve the accounting and information management activities of the farm. Therefore, the search for promising areas of accounting and information management in agricultural enterprises through the use of computer technology in the financial instability and economic stagnation in the country is one of the main goals of modern economics. Obespechenye stablynoho povyshenyya effectiveness selskohozyaystvennoho enterprise activity, especially in tyazhelyh Finance-economic terms, obespechyvaetsya tselenapravlenным action multitude factors on the basis training of, of choice and realyzatsyy ratsyonalnoho upravlencheskoho decision.

Keywords: Information, accounting, business management, agricultural enterprise computer technology.

Постановка проблеми. Останніми роками в сільському господарстві сформува-лись проблеми організації своєчасного і якісного інформаційного забезпечення керівного складу сільськогосподарських підприємств для прийняття ефективних управлінських рішень. В сучасних умовах господарювання зростає необхідність забезпечення керівництва різноплановою інформацією на основі максимального використання можливостей комп'ютерної техніки для досягнення основної мети діяльності сільськогосподарського підприємства – забезпечення прибутковості його діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед найбільш відомих робіт вітчизняних вчених, що опікувались проблемами

удосконалення обліково-аналітичної роботи з метою забезпечення потреб управління необхідно назвати праці О. С. Бородкіна, Б. І. Валуєва, А. Г. Загороднього. Значний вклад у розвиток системи управлінського обліку внесли такі вчені як П. М. Гарасим, Л. В. Нападовська. Особливості комп'ютерних технологій обліку економічної інформації розкрито в працях М. Т. Білухи, М. І. Козака, М. Н. Овсяннікової.

Ціль роботи. Метою даної роботи є розкриття сутності формування облікової інформації в сільськогосподарських підприємствах та аналіз забезпечення керівників сільськогосподарських підприємств особливою інформацією, яка застосовується для прийня-

яття управлінських рішень в умовах використання комп'ютерних технологій.

Виклад основного матеріалу. Основним джерелом обліково-інформаційного забезпечення управління на рівні підприємства є первинні документи, в яких відображаються господарські операції в момент їх здійснення. У сучасних умовах інформаційні системи і технології дозволяють оперативно обробляти дані первинних документів, що надходять від структурних підрозділів з метою забезпечення оперативного, тактичного й стратегічного управління для досягнення визначених цілей. Проте, в сільськогосподарських підприємствах ці можливості, як правило, використовуються частково, або ж не використовуються взагалі.

Через це головними перспективними напрямками поліпшення обліково-інформаційного забезпечення управління діяльністю сільськогосподарських підприємств за умови ефективного використання сучасних інформаційних технологій є: формування на підприємствах єдиних інтегрованих обліково-інформаційних систем, які б забезпечували потреби оперативного, поточного та стратегічного управління; створення концептуальної моделі автоматизованої підтримки управлінських рішень; удосконалення організаційно-управлінської й інформаційної системи аграрних підприємств; створення єдиної системи оперативного обліку і контролю діяльності сільськогосподарських підприємств, яка дозволяла б отримувати, узагальнювати та використовувати інформацію, необхідну для прийняття управлінських рішень в онлайн часі.

Формування облікової інформації для управління в сільськогосподарських підприємствах може здійснюватись:

- вручну, з використанням калькуляторів та примітивних обчислювальних засобів;

- автоматизовано, з повною автоматизацією через єдину інформаційну мережу всіх етапів створення і обробки вхідних документів та використання звітних даних;

- комбіновано, первинні носії інформації, як правило, створюються вручну, а подальша їх обробка здійснюється з використанням ПЕОМ та локальних мереж (рис. 1).

Для ведення бухгалтерського обліку в господарствах в основному застосовуються різні версії програмного забезпечення 1С «Бухгалтерія» та 1С «Підприємство» й окремі програмні модулі облікових програм «Акцент», «Парус», «Орсек» тощо для здійснення обліку матеріальних ресурсів та розрахунків за центрами відповідальності, дані якого й надаються керівництву для управління.

Інформаційна система управління, яка побудована на основі використання сучасних комп'ютерних технологій повинна забезпечити підтримку основних (первинних) процесів управління підприємством, допоміжних (вторинних інформаційних) процесів в таких класичних спеціалізованих функціональних ділянках: виробничих ділянках всіх задіяних профілів, інженерній, фінансовій, бухгалтерській, маркетинговій, кадровій, зовнішньо-інформаційних зв'язках.

Протягом останніх 30-ти років основна увага фахівців з інформаційних технологій приділялась організації автоматизованих систем управління (АСУ). В основі такої організації лежить автоматизація обліку. В сільськогосподарських підприємствах України рівень автоматизації, на жаль, знаходиться ще на досить низькому рівні. Проте, для тих підприємств, які мають достатній рівень комп'ютерної техніки й відповідно підготовлених фахівців створення автоматизованих систем управління є досяжним уже в найближчий час.

Особливостями автоматизації системи обліково-інформаційного забезпечення управління є те, що:

- автоматизація здійснюється як складова інтегрованих систем автоматизації управління підприємствами;

- рівень автоматизації обробки оперативної і облікової інформації найвищий порівняно з рівнем автоматизації обробки інформації інших функцій управління;

- ефективність впровадження значно вища порівняно з іншими підсистемами управління.

Рис. 1. Структурна схема формування облікової інформації відповідно до поставленої мети – управління діяльністю сільськогосподарського підприємства

Управління сільськогосподарським підприємством вимагає використання значної кількості інформації, спеціальних наукових методів, які дозволяють моделювати ситуації та прогнозувати наслідки їх розвитку, що може бути забезпечено в межах використання сучасних комп'ютерних технологій. В цілому інформаційна підтримка управління є процесом створення бази даних, яка містить як довідники, так і інформацію про фінансовий і майновий стан конкретного господарства, всебічну характеристику його діяльності, а також дані про зовнішнє середовище, що необхідні керівнику для підвищення ефективності господарювання та вирішення виробничих проблем. Тому в межах пошуку перспективних напрямів розвитку обліково-інформаційного забезпечення управління нами запропонована модель фо-

рмування автоматизованої системи підтримки управлінських рішень на рівні сільськогосподарського підприємства. Вона включає завдання прогнозування стандартних і непередбачених ситуацій, пошук ефективних шляхів виходу з нестандартних та кризових ситуацій за допомогою обліково-інформаційної та планово-аналітичної підтримки цих рішень на стадії їх вироблення (рис. 2).

Комп'ютерні системи автоматизації обліку (КСАО) пройшли значний історичний шлях становлення й розвитку. Ці технології змінювались паралельно зі змінами інформаційних технологій, програмних і технічних засобів оброблення інформації, методів і засобів програмування, концепцій побудови інформаційних систем (ІС) тощо.

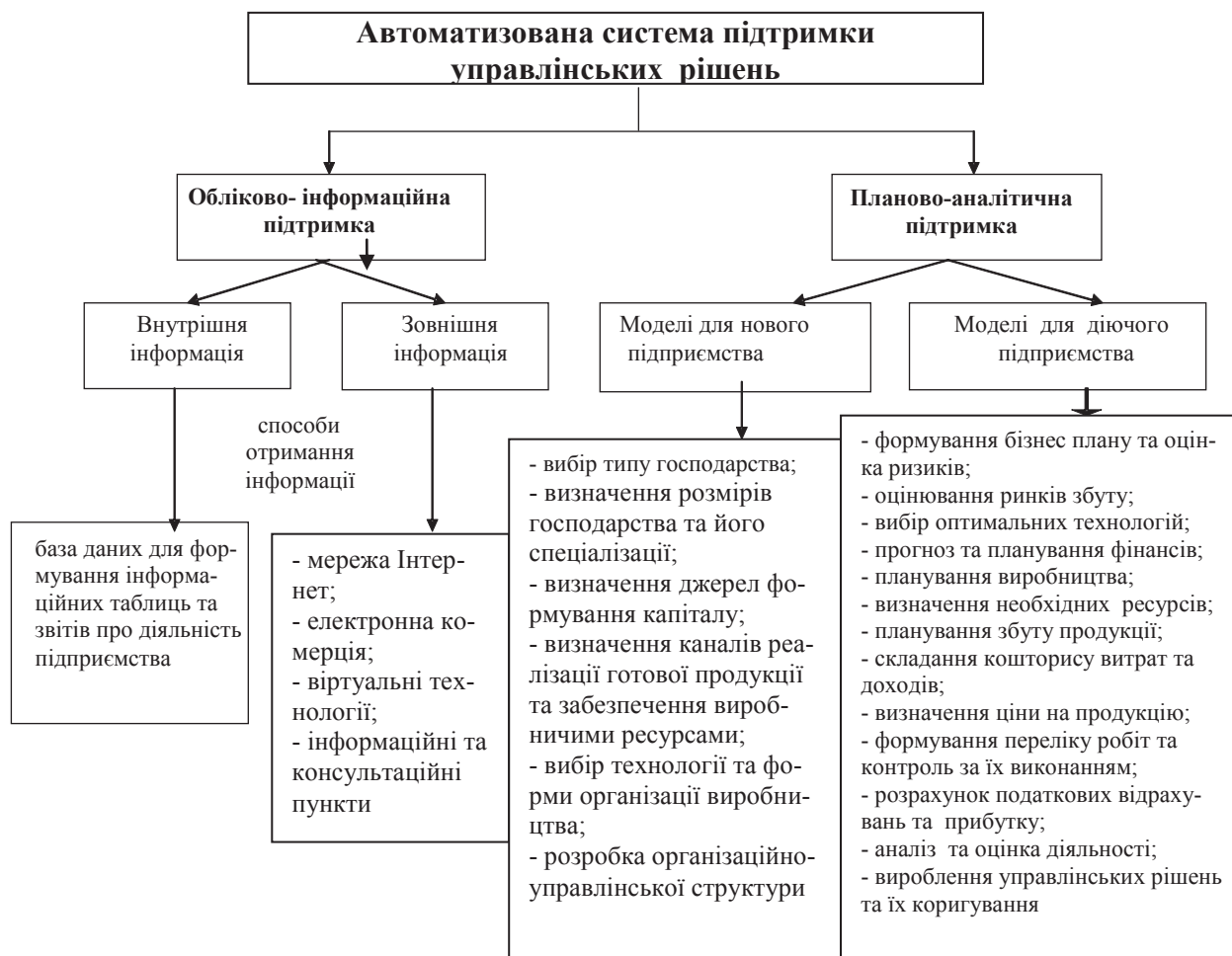

Рис. 2. Модель формування обліково-інформаційної підтримки управління в сільськогосподарських підприємствах в умовах використання комп'ютерних технологій

Ринок КСАО розпочав формуватись з кінця 80-х років. Сьогодні існує багато різноманітних програмних засобів автоматизації бухгалтерського обліку: від засобів автоматизації локальних завдань бухгалтерського обліку до повнофункціональної КСАО в складі ІС підприємства.

Зараз ринок програмних продуктів КСАО пов'язаний з такими провідними фірмами-розробниками як: «ІС:ДІАМАНТ», «ІНТЕЛЛЕКТ-СЕРВІС», «ПАРУС», «ГАЛАКТИКА», «ДІАСОФТ», «ІНФІН», «ІНФОСОФТ», «ОМЕГА», «R-STYLE SOFTWARE LAB», «COGNITIVE TECHNOLOGIES LTD», які забезпечують такий набір послуг:

- розроблення та розповсюдження готових програмних продуктів для створення КСАО;
- консалтингові послуги з проектування КСАО, вибору програмних засобів;
- створення інформаційно-правових систем для КСАО;

-видання та розповсюдження літератури для КСАО;

-організація навчальних центрів для підготовки користувачів КСАО.

Економічна ефективність інформаційних систем обліку досягається в керуючій системі управління суб'єктів господарювання за рахунок зменшення трудових витрат на ведення обліку як функції управління – прямий ефект та в керованій – за рахунок економічних наслідків виконання рішень, прийнятих завдяки використанню відповідної облікової інформації – непрямий ефект.

Успішне використання великою кількістю підприємств систем «ІС: Бухгалтерія» та «ІС:Підприємство» свідчить про здатність цих систем забезпечити своєчасність і достовірність облікової інформації для прийняття управлінських рішень підприємствами та установами. Саме ці характеристики систем обліку є найважливішими для отримання непрямого економічного ефекту. Однак, використання бухгалтерських систем в ав-

тономному режимі обмежує можливості підвищення ефективності управління.

Висновки. Таким чином, сучасні можливості обліково-інформаційного забезпечення управління в сільськогосподарських підприємствах і за функціонально-організаційними можливостями й за наявністю програмного забезпечення знаходиться на достатньо високому рівні. Проте використання наявного

потенціалу АСУ в сільськогосподарських підприємствах залежить від трьох основних факторів: фінансових можливостей підприємства; наявності кваліфікованих кадрів; доброї волі керівника, зорієнтованої на використання наявних можливостей автоматизації процесу обліково-інформаційного забезпечення управління в підприємстві.

Література

1. Аткинсон Э. Управленческий учет / Э. Аткинсон, Р. Банкер, Р. Каплан, М. Янг; 3-е изд. / пер. с англ. – М.: ИД «Вильямс», 2005. – 878 с.
2. Майорів С. І. Інформаційний бізнес: комерційне поширення і маркетинг. – М.: Фінанси і статистика, 2000. – 128с.
3. Романченко О. Управлінський облік і система управлінської інформації / О. Романченко // Вісник Національного банку України. – 2008. – № 6. – С. 15-18.
4. Тесленко Г. Інформаційні системи в аграрному менеджменті (1999). - [Електронне видання]. – Режим доступу: <http://library.if.ua/books/100.html>
5. Трубилин И. Т. Автоматизированные информационные технологии в экономике: учеб. / И.Т. Трубилин, М.И. Семенов, В.И. Лойко, П. Барановская. – М.: Финансы и статистика. 2002. – 416 с.